

Kolory, które znaczą najwięcej

Materiał zawiera fragment tekstu pochodzący ze strony Muzeum Historii Polski *Flaga Polski*, wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Barwy narodowe*, 2 ilustracje (fotografie, obrazy, rysunki), 16 ćwiczeń, w tym 5 interaktywnych.

Bibliografia:

- Źródło: *Flaga Polski*, dostępny w internecie: <https://muzhp.pl/pl/c/2224/flaga-polski> [dostęp 16.07.2022].
- Źródło: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Barwy narodowe*, [w:] tejże, *Wiersze*, Warszawa 1987, s. 162.

Kolory, które znaczą najwięcej

Flaga Rzeczypospolitej Polskiej

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Polecenie 1

Przypomnij sobie, jakie symbole narodowe znajdują się na polskich strojach sportowców. Wybierz dowolną dyscyplinę (piłka nożna, siatkówka, lekkoatletyka, skoki narciarskie i inne) i wymień elementy narodowe stroju.

Przeczytaj tekst pt. *Flaga Polski* i wykonaj związane z nim ćwiczenia.

⌋ Muzeum Historii Polski

Flaga Polski

[...]

Flagi państwowe zaczęły powstawać pod koniec XVIII wieku. Wywodziły się od chorągwi królewskich i przejmowały ich barwy – kolor godła umieszczano na górze

flagi, a kolor tła na dole. Również polska flaga wywodzi się od królewskiej chorągwi i herbu Królestwa Polskiego.

Zarówno dawniej, jak i dzisiaj kolorom przypisywano znaczenie. Biel symbolizowała czystość, porządek i szlachetność. Kolor czerwony był symbolem ognia i krwi, oznaczał także odwagę i waleczność. Od dawien dawna czerwień była kolorem uprzywilejowanym, używali jej najdostojniejsi i najbogatsi. Uzyskanie trwałego czerwonego koloru było kosztowne. Czerwony barwnik produkowano z wydzieliny owadów zwanych czerwcami, stąd wzięła się nazwa koloru.

W charakterze barw narodowych biały i czerwony pojawiły się po raz pierwszy w 1792 r. podczas obchodów pierwszej rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja. Damy wystąpiły w białych sukniach przepasanych czerwonymi szarfami, a panowie nałożyli biało-czerwone szarfy. Obradujący w czasie powstania listopadowego Sejm Królestwa Polskiego w dniu 7 lutego 1831 r. uznał biel i czerwień za barwy narodowe.

Biało-czerwonymi kolorami witano w Niemczech żołnierzy powstania listopadowego, udających się na emigrację. Biało-czerwone kokardy przypinali uczestnicy walk o niepodległość. Żołnierze powstania styczniowego 1863 r. zakładali biało-czerwone opaski. Pierwszą manifestacją, w czasie której niesiono biało-czerwone flagi, był pochód w Warszawie w 1916 r. z okazji 125. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja.

Po odzyskaniu niepodległości Sejm Ustawodawczy w dniu 1 sierpnia 1919 r. uchwalił ustawę o godłach i barwach narodowych, w której napisano: «Za barwy Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się kolory biały i czerwony, w podłużnych pasach, równoległych, z których górny – biały, dolny zaś – czerwony». Po dwudziestu latach wolności polska flaga zniknęła z przestrzeni publicznej. W czasie niemieckiej okupacji za prezentowanie symboli narodowych groziła

surowa kara. Pomimo to notowano liczne przypadki obchodzenia zakazanych świąt narodowych przy użyciu polskiej flagi. W czasie powstania warszawskiego specjalnie oznaczona biało-czerwona opaska, założona na prawe ramię, zastępowała polski mundur. Dzisiaj możemy bez ograniczeń cieszyć się polską flagą. Pamiętajmy, że należy się jej szacunek.

Źródło: *Flaga Polski*, dostępny w internecie: <https://muzhp.pl/pl/c/2224/flaga-polski> [dostęp 16.07.2022].

Ćwiczenie 1

Odwołując się do informacji zawartych w tekście *Flaga Polski*, podaj datę wydarzenia, podczas którego po raz pierwszy biel i czerwień pojawiły się w charakterze barw narodowych oraz kiedy i przez kogo zostały za nie oficjalnie uznane.

Ćwiczenie 2

Odszukaj informacje o tym, z czego kiedyś produkowano czerwony barwnik.

Ćwiczenie 3

Ustal, jakim ważnym wydarzeniom okresu zaborów towarzyszyło eksponowanie polskich barw narodowych.

Polecenie 2

Wyjaśnij, co symbolizują polskie barwy narodowe, a następnie zapisz swoje propozycje w wyznaczonych poniżej polach.

biel

czerwień

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Przeczytaj wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Barwy narodowe*, a następnie wykonaj polecenia.

((Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

Barwy narodowe

Biało-krwawy,
Krwawo-biały, lniany
Opatrunku, który zwiesz się: sztandar,
Coś się z wielkim krwotokiem uporał!
Wiatr rozwija ten dokument rany,
Wznosi w górę bohaterski bandaż,
Tę pamiątkę,
Ten dług

I ten **morał**.

Źródło: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Barwy narodowe*, [w:] tejże, *Wiersze*, Warszawa 1987, s. 162.

Ćwiczenie 4

Wypisz z wiersza Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej wszystkie epitety, jakimi opisano polski sztandar. Wskaż ten spośród nich, który wydał ci się niezwykły i uzasadnij swoją odpowiedź.

Ćwiczenie 5

Wyjaśnij, na jakim skojarzeniu został oparty wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

Polecenie 3

Wypisz synonimy do słowa 'sztandar', które pojawiły się w wierszu.

Wypełnij pola i przeciągnij je w dowolne miejsca.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, z jakim 'krwotokiem' uporał się polski sztandar. Ustal, do jakich wydarzeń nawiązuje podmiot liryczny.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, jakie przesłanie płynie z wiersza Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

Polecenie 4

Wskaż na mapie Europy kilka miejsc, w których odbyły się ważne bitwy z udziałem Polaków. W razie konieczności wyszukaj informacje w dostępnych źródłach.

Mapa podziału politycznego Europy w 2015 roku

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 8

Z podanych poniżej nazw kolorów utwórz poprawną formę przymiotników złożonych.

Wskazówka: Pamiętaj, nazwy kolorów, które są równorzędne znaczeniowo, zapisujemy z łącznikiem.

różowy, brązowy

ciemny, czerwony

beżowy, błękitny

brązowy, szary

złoty, srebrny

herbaciasty, żółty, orzechowy

niebieski, biały

ciemny, niebieski

zielony, czerwony, biały

czerwony, czarny

zgniły, zielony

blady, żółty

żółty, zielony

czarny, zielony, żółty

biały, zielony

szary, niebieski, pomarańczowy

jasny, zielony

jasny, brązowy

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 9

Z nazw kolorów w podanych poniżej zdaniach utwórz poprawne formy złożone przymiotników i uzupełnij nimi luki.

Antoni użył do namalowania swego obrazu tylko trzech kolorów: białego, żółtego i czarnego.

Jego obraz miał barwę .

Na nowej spódnicy Magdy dostrzec można czerwone kwiaty w jasnych odcieniach. Jest ona

.

Do odmalowania fasady domu użyto koloru szarego w ciemnym odcieniu. Był on

.

Dzisiejszy deser to zestaw dwóch kolorów: białego i fioletowego. Deser jest .

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 10

Przyporządkuj nazwy określające odcienie bieli i czerwieni do odpowiednich kategorii.

Odcienie bieli

Odcienie czerwieni

karmazynowy

porcelanowy

truskawkowy

buraczkowy

cynobrowy

wiśniowy

bordowy

kremowy

perłowy

alabastrowy

kość słoniowa

szkarłatny

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 11

Uzupełnij zdania podanymi poniżej nazwami kolorów.

Stali na wzgórzu i spoglądali na zachód słońca.

Kwiaty maku ponad łanem zboża, a na jego skraju można było dostrzec kwiaty chabrów.

Żołnierze w mundurach i rękawiczkach na dłoniach wciągali na , maszt flagę.

Samochód w kolorze zatrzymał się w miejscu zakazu postoju, oznaczonym znakiem.

złotym

zielonym

metalowy

białych

purpurowy

biało-czerwoną

czerwono-niebieskim

błękitne

ciemnozielonych

szary

czerwieniły się

różowy metalik

Zródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 5

Nazwij i opisz uczucia, jakie żywisz do symboli narodowych.